



Nestekjærighet
til alle – uansett
tro og livssyn

Innhold

Forord: «Legg bibelen i veska og vær et medmenneske»	1
Folk flest vil dø hjemme	4
Digitale sorggrupper	6
Koronavaksinering i rusmiljøet	8
Med Frans som ledestjerne	10
Tall og tendenser 2021.....	12
Frivillige avlaster pårørende som trenger en pause	14
Revitalisering av Besøktstjenesten	15
Panelsamtale om rusreformen.....	16
Fint førjulsbesøk av Oslos helsepolitikere	18
En juleaksjon i generasjoner	19
Om oss	20



Folk flest vil
dø hjemme



Med Frans
som ledestjerne



Paneldebatt
om rusreformen

«Legg bibelen i veska og vær et medmenneske»

Gjennom et inkluderende strategiarbeid i 2020 vokste det frem et ønske i Fransiskushjelpen om å tydeliggjøre vår identitet og våre røtter. Det har vært førende for arbeidet i 2021.

I over 60 år har Fransiskushjelpen vært til stede for mennesker i livets yttergrense i Oslo. Det startet med katolikken Brita Paus og pater Castricum. De tilhørte St. Hallvard menighet og så behovet for hjelp i hjemmene i kirkens nærområde. Med et ønske om å aktivisere de troende i nestekjærighet, og å samtidig hjelpe de trengende, ble Fransiskushjelpen opprettet. Med Frans av Assisi som inspirasjon var målet å gå dit ingen andre går. Brita Paus kritiserte det sosiale hjelpeapparatet for å «sveve noen alen over jorden», og mente det offentlige ikke gikk inn i nøden og elendigheten som preget hverdagen til mange av Oslos innbyggere. På den tiden fantes det heller ingen offentlig hjemmehjelpsordning.

I dag jobber Fransiskushjelpen videre i Brita Paus og Frans av Assisis ånd. Vi søker å være til stede for medmennesker i Oslo som befinner seg i livets yttergrense, enten det er de som er i livets siste fase, som lever på gateplan med rusproblematikk, som sørger over tapet av en av sine kjære eller som opplever ensomhet og isolasjon.

I Fransiskushjelpen ønsker vi å tilrettelegge for at mennesker kan holde fast i troen på livet, også når de er i livets yttergrense. Å være til stede for alle, uansett tro og livssyn, er en viktig rettesnor for arbeidet vårt.

Det er mye å glede seg over i Fransiskushjelpen i 2021. I denne rapporten vil vi sette søkelys på det som gir grunn til glede, håp og takknemlighet – og som peker mot fremtiden.

Folk flest vil dø hjemme. I fjor fikk vi for første gang tall på hvor folk flest ønsker å dø i Norge.

Over halvparten av Norges befolkning, og mer enn 60 prosent av Oslos befolkning, ønsker å dø i eget hjem hvis de blir alvorlig syke og selv kan velge. Undersøkelsen ble gjennomført av Opinion på vegne av Fransiskushjelpen våren 2021.

Digitale sorggrupper ble etablert med midler fra stiftelsen DAM, søkt gjennom Rådet for psykisk helse. Bakgrunnen var lange ventelister av sorgende som trengte noen å snakke med når samfunnet var nedstengt. Å sørge digitalt viser seg å være mulig. Det betyr at en slik tjeneste i fremtiden har potensiale til å drive sorggrupper uavhengig av bosted.

Nytt pårørende prosjekt med midler fra Helse- direktoratet. Målet for prosjektet er å avlaste eldre pårørende til hjemmeboende med stort omsorgsbehov. I lys av at Norge nå har mer enn en million pensjonister, tror vi både frivillige og pårørende er svært viktige aktører for å møte eldrebølgen vi står overfor de neste årene.

Den store arven – med stor takk og et ydmykt hjerte mottok Fransiskushjelpen en stor arv i 2021. Arven skal gå til å styrke arbeidet blant eldre, ensomme i Oslo – i tråd med testators ønske.

For Brita Paus var målet med Fransiskushjelpen tosidig: prøve å hjelpe dem som trengte det og å aktivisere de troende i nestekjærighet. For oss er målet å fortsette det gode arbeidet, både i Brita og i Frans sin ånd.

Vi ønsker å gå dit ingen andre går, og å møte utfordringene i livets yttergrenser med tid, tilstedeværelse, tålmodighet og omsorg.

Lise Tørnby
Generalsekretær

«Vi ønsker å gå dit ingen andre går,
og å møte utfordringene i livets
yttergrenser med tid, tilstedeværelse,
tålmodighet og omsorg».



Folk flest vil dø hjemme

Våren 2021 fikk vi for første gang tall på hvor nordmenn ønsker å dø. Hvis man blir alvorlig syk og selv kan velge, vil folk flest dø i eget hjem. Dette står sterk kontrast til hvor mange som faktisk får muligheten. Bare 12 prosent dør hjemme i Norge hvert år.



«Til sammen fikk 114 alvorlig syke mulighet til å dø i eget hjem i 2021. Det er 16 færre enn i 2020, men likevel 31 flere enn i 2019. Det ser altså ut til at stadig flere som ønsker å dø hjemme får muligheten til det, selv når det ikke er koronarestriksjoner på sykehus og sykehjem».

Over 50 prosent ønsker å dø hjemme

Tallene fra opinionsundersøkelsen bestilt av Fransiskushjelpen viste at 53 prosent av den norske befolkningen ønsker å dø hjemme, hvis de blir alvorlig syke og selv kan velge. Bare 16 prosent ønsker å dø på sykehus og 5 prosent ønsker å dø på sykehjem.

– Dette ser vi som en klar oppfordring fra samfunnet om å tilrettelegge bedre for hjemmedød. I dag dør bare 13% av befolkningen i eget hjem. Nå viser undersøkelsen, og også vår erfaring, at en mye høyere andel kunne tenke seg å dø i eget hjem fremfor på sykehus eller sykehjem, sier Saskia Berdahl, leder i Fransiskushjelpens hjemmehospice – også kalt Pleietjenesten.

Hva skal til for å kunne dø i eget hjem?

– Det er mange ting som må være på plass for at alvorlig syke skal kunne dø trygt i eget hjem. Det kreves høyt faglig kompetent personell som er tilgjengelig for den syke og for pårørende hele døgnet. Mange synes det er godt å være hjemme. Det gir en følelse av normalitet. Vi mener flere pasienter kan få muligheten til å dø hjemme hvis det tilrettelegges bedre, sier Berdahl.

Stortingsmelding 24 «Vi skal alle dø en gang, men alle andre dager skal vi leve» kom i 2020 og diskuterer hvordan norsk helsevesen skal tilrettelegge for livets siste fase og døden. Både i fagmiljøet og i det politiske miljøet er det ulike meninger om dette. Flere har tatt til orde for at befolkningen kanskje ikke ønsker å dø hjemme. Men vi erfarer altså det motsatte, sier Saskia Berdahl.

Oslos innbyggere er mest positive til hjemmedød

Tallene fra Opinionsundersøkelsen viser at Oslos innbyggere er mer positive til hjemmedød enn resten av landet. Hele 62 prosent oppgir at de foretrekker hjemmedød. Kun 2 prosent ønsker å dø på sykehjem.

– For oss i Fransiskushjelpen gir tallene mening. I Oslo samarbeider vi tett med det offentlige helsevesen for å få til gode forløp i livets siste fase. Forløpet ivaretar både pårørende og pasienter. Tett oppfølging, tid, kunnskap og fleksibilitet skaper nødvendige rammer for hjemmedød, fortsetter Berdahl. – Vi tror en slik «Oslomodell» kan brukes over hele landet. Økningen i antall hjemmedød de siste årene i Oslo kan tyde på det.

Økning i antall hjemmedød

De siste årene har Fransiskushjelpen erfart økt etterspørsel etter vår hjemmehospicetjeneste. I koronaåret 2020 var det en økning på 60 prosent fra året før. Også i 2021 var tallene for hjemmedød høye.

– Til sammen fikk 114 alvorlig syke mulighet til å dø i eget hjem i 2021. Det er 16 færre enn i 2020, men likevel 31 flere enn i 2019. Det ser altså ut til at stadig flere som ønsker å dø hjemme får muligheten til det, selv når det ikke er koronarestriksjoner på sykehus og sykehjem, avslutter Berdahl.

Digitale sorggrupper

Fransiskushjelpen driver Norges største sorgstøttetilbud gjennom sorggrupper basert på likepersonsprinsippet. Under koronapandemien stengte samfunnet ned, og med det også mye av sorgstøttearbeidet i Norge. I Fransiskushjelpen erfarte vi lange ventelister av sørgende.



Under koronapandemien var det langt flere sørgende som ønsket støtte gjennom våre sorggrupper enn vi hadde mulighet til å gi. Mange som tok kontakt med oss fortalte at de ikke nådde frem i det offentlige hjelpeapparatet. I mars 2021 stod fremdeles 70 personer på venteliste, og i Fransiskushjelpen ble vi nødt til å tenke nytt. Leder av frivilligheten, Mariell Lian Jansen, sier det slik:

– Tilbudet var sprengt, og på et tidspunkt hadde vi over 70 personer på venteliste. Det kunne vi ikke leve med. Hun legger til: – I Fransiskushjelpen ønsker vi å være til stede for mennesker som trenger hjelp til å leve videre med sorgen. Når det ikke lenger var mulig å møtes fysisk, fikk vi ideen om å etablere hel-digitale sorggrupper.

Prosjektmidler fra DAM stiftelsen via Rådet for psykisk helse:

Sammen med Rådet for psykisk helse søkte vi støtte til å etablere digitale sorggrupper våren 2021. Prosjektet ble innvilget med 600 000, – og tre digitale sorggrupper ble etablert våren 2021.

Målsettingen for prosjektet er todelt og ble formulert slik:

1. Å forebygge psykiske vansker og utvikling av kompliserte sorgreaksjoner etter tap av ved dødsfall – både under pandemi og post-pandemi.
2. Å tilby sorgstøtte til mennesker som har mistet sine nærmeste, og som i dag ikke får tilbud om sorgstøtte. Ved å ta i bruk digitale flater kan vi tilby flere sørgende som tar kontakt med oss sorgstøtte.

Sorg som ikke bearbeides kan gi varig mèn

Sorg som ikke bearbeides kan føre til svekket livsmestring og livskvalitet på kort sikt. På lang sikt kan det føre til kronisk sorg eller psykisk

uhelse. Formålet med sorgstøttetilbudet, både digitalt og fysisk, er å forebygge psykiske vansker etter tap ved dødsfall. Forebygging og tidlig innsats med gode lavterskeltilbud kan bidra til å forebygge psykiske helseplager i forbindelse med sorg. Digitale sorggrupper er ment å være nettopp et slikt lavterskeltilbud.

– Det var viktig for oss å raskt kunne gi et tilbud til de mange sørgende på venteliste, forteller prosjektkoordinator Gry Fjeldet. Mange av dem som har mistet sine nærmeste under pandemien har en annerledes sorgprosess enn det vi tidligere har erfart. Tilgangen til det sosiale nettverket er svekket, og muligheten til å bearbeide sorg sammen med venner og familie likeså. Noen forteller at de ikke har fått være til stede i livets aller siste fase, mens andre ikke har kunnet delta i begravelser til familiemedlemmer som bor utenfor Norges grenser. Slike erfaringer kan bidra til økt fare for å utvikle kronisk sorg eller psykiske vansker.

Veien videre – et nasjonalt tilbud?

Etter over 30 års erfaring med fysiske sorggrupper har vi vært spente på effekten av det å sørge digitalt, forteller Gry Fjeldet.

– Tilbakemeldingene fra deltakerne er at det føltes overraskende nært, selv om man ikke er fysisk sammen.

Fransiskushjelpens sorgtjeneste ble opprettet i 1986, og trolig vil tilbudet nå utvides til også å romme digitale sorggrupper permanent. Også disse gruppene bør ledes av frivillige som selv har deltatt i sorggrupper, og som kan bruke egen sorgerfaring inn i arbeidet.

En digital sorggruppe kan romme mennesker fra hele landet, og dermed være et tilbud Fransiskushjelpen ikke bare gir Oslos innbyggere, men alle Norges innbyggere.

Koronavaksinerings i rusmiljøet

Våren 2021 bidro Fransiskushjelpen med koronavaksinerings i Oslos rusmiljø. Fransiskushjelpen gjennomførte oppdraget fra Oslo kommune sammen med Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen.



Våren 2021 ble Fransiskushjelpen kontaktet av Oslo kommune for å bistå med koronavaksiner i Oslos rusmiljø. Under nedstengingen av Oslo året før, testet vi også for korona i rusmiljøet. – Å delta inn mot slike viktige samfunnsoppdrag gjør vi med glede, sier leder av Sykepleie på hjul, Gunnar Thingnes.

Høy risiko for spredning blant utsatte pasienter

– Rusmiddelbrukere lever i et utsatt miljø, hvor mange bor på institusjoner og mange har komplekse helseutfordringer. I tillegg er det mange som ikke oppsøker lege når de trenger helsehjelp. Thingnes mener dermed det ville vært høy risiko både for smittespredning og for alvorlig sykdom hvis det kom et stort korona-utbrudd i Oslos rusmiljø.

– Mange i rusmiljøet har KOLS, Hepatitt C, nyresvikt og dårlig ernæringsstatus. Det er

viktig at rusmiddelbrukere prioriteres på linje med andre risikogrupper i samfunnet, understreker Thingnes

Glade for at folk i rusmiljøet ble prioritert

– Fransiskushjelpen verdsetter at Oslo kommune valgte å prioritere vaksiner i rusmiljøet i Oslo, sett opp mot at det var større utbrudd av korona i rusmiljøet både i Trondheim og Kristiansand våren 2021, sier Thingnes.

I Oslo opplevde rusmiljøet enkelttilfeller, men slapp unna ukontrollert spredning. Tidlig vaksinerings var kanskje med på å hindre et større utbrudd i Oslo.

– Vi er glade for å bidra til å kunne forhindre smitte og få kontroll over pandemien, avslutter Thingnes.

«Vi er glade for å bidra til å kunne forhindre smitte og få kontroll over pandemien, avslutter Thingnes».





Med Frans som ledestjerne

Olav Neset (72) har vært frivillig i Fransiskushjelpen i en årrekke. Han lar seg inspirere av Frans i sitt arbeid som sorggruppeleder i Fransiskushjelpen.

Olav Neset (72) har vært frivillig i Fransiskushjelpen i over 15 år. Olav er frivillig i Sorgtjenesten, og har ledet mange sorggrupper gjennom årene i Fransiskushjelpen.

– Jeg husker ikke nøyaktig når jeg begynte lenger, men jeg har vært her veldig lenge. Det er lærerikt, og det føles meningsfullt å kunne møte de som har lidd store tap. Jeg husker fortsatt min første sorggruppe i Fransiskushjelpen. Siden den gang har det vært mange.

Frans av Assisi er viktig for meg

– Frans av Assisi er viktig for meg, både personlig og i mitt virke som frivillig. Jeg synes det er lett å føle tilhørighet til Frans. Han var opptatt av å kunne hjelpe mennesker som har det vanskelig, og det er jeg også. Jeg har tenkt mye på historien om da Frans så på Kristus-krusifikset i San Damiano-kirken og fikk beskjeden: – Frans, du skal bygge opp min kirke.

Først stjal han tøy fra sin fars butikk som han solgte og deretter kjøpte sten for. Han skulle bygge denne kirken. Men så skjønnte han hva det egentlig handlet om. Å bygge Guds kirke handler om å være der for de svakeste. Det å tørre å være nær noen som sliter.

Jeg liker godt holdningen Frans hadde overfor de spedalske. Han synes først det var svært vanskelig å forholde seg til, det var jo også farlig og man kunne bli smittet. Først gav Frans derfor almisser via mellommenn. Deretter skjønnte han at «dette som du avskyr skal bli din største glede». Så da han siden red forbi de

spedalske, hoppet han av hesten, kysset en av dem og gav mannen kappen sin.

Å gå nær det man synes er ubehagelig

Det beskriver et vendepunkt for Frans, og jeg tror det handler om å tørre å gå nær det man synes er ubehagelig å forholde seg til. Jeg tenker ofte på denne fortellingen. Vi skal omfavne de tankene vi avskyr, og møte og stå i det vanskelige. Dette sammenfaller godt med arbeidet mitt i Sorgtjenesten. De fleste synes det er vanskelig å ha tunge tanker. Men jeg tror at når disse vanskelige tankene får et rom inni oss, så faller man mer til ro. Det er sunt å omfavne det vi sliter med, og til stor hjelp for mange. Alle de tingene man er bekymret for i dag og i morgen og dagen etter – man bør ta det inn og la det være der. Så opplever man kanskje også at bekymringene blir mindre, og at man får mer ro i seg. Da må man ha noen rundt seg som orker å stå i de tankene sammen med deg. Det er dette det å være frivillig i Sorgtjenesten handler om for meg.

Jeg bruker Frans av Assisi både i mitt eget liv og som frivillig. For meg handler ikke frivilligheten om hvilken formell kompetanse man har, men om det å klare å være et medmenneske, og å stå sammen med de som lider. Det er jeg glad Fransiskushjelpen gir meg muligheten til.

«Jeg husker ikke nøyaktig når jeg begynte lenger, men jeg har vært her veldig lenge. Det er lærerikt, og det føles meningsfullt å kunne møte de som har lidd store tap. Jeg husker fortsatt min første sorggruppe i Fransiskushjelpen. Siden den gang har det vært mange».



Tall og tendenser 2021

Et av de fire strategiske målene som vokste frem av strategiarbeidet i 2020 ble formulert slik: «Vår fagkompetanse skal være etterspurt. Faglig utvikling og fornying skal prege Fransiskushjelpen».

Fransiskushjelpen leverer spesialiserte tjenester til sårbare brukergrupper. Fag og kompetanse må derfor prege alle våre tjenester. Kvalitetssikring og kompetanseutvikling hos ansatte og frivillige har vært viktig i 2021. I tillegg samler vi inn data om arbeidet. Både kvalitative og kvantitative data skal hjelpe oss å utvikle og forbedre tjenestene våre. Rolf Jacobsen sier det slik i sitt dikt «Spør igjen»:

Spør igjen

Tallrekken ler av oss

og vil forklare alt.

Den har kjevever av jern og tenner
som det klirrer i.

Vi spør og vi spør

og tallene svarer

men ikke om fiolinene

eller om lykken mellom to armer.

Da hoster det på skjermen:

– uklart spørsmål.

Spør igjen.

Hva sier brukerne om våre tjenester?

Vi gjennomfører årlige brukerundersøkelser for å forstå hvordan de som bruker våre tjenester opplever tilbudet. I tillegg til å fylle ut et digitalt spørreskjema kan man også beskrive med egne ord hvordan tilbudet oppleves. En av de som går i sorggrupper sa det slik i brukerundersøkelsen fra 2021:

«Sorggruppen er et sted jeg kan puste, ventilere og være meg selv med all min elendighet i en personlig krisesituasjon. Det å møte forståelse fra andre med liknende opplevelser og erfaringer er viktig. Og det å få støtte. Det avlaster familie og venner.»

I lavterskeltilbudet Sykepleie på hjul, rettet mot mennesker i rusmiljøet på gateplan i Oslo, formulerer en av brukerne seg slik:

«Jeg er kjempefornøyd. Dette er et strålende tilbud. Dere er fordomsfrie mennesker som ikke ser ned på oss. Jeg setter pris på dere.»

Pleietjenesten, som yter palliative tjenester i hjemmet, gjennomfører også en årlig undersøkelse blant etterlatte. I undersøkelsen fra 2021 sier to av de etterlatte det slik:

«Det var viktig for meg at dere var så tilgjengelige. Det var ingen forskjell på om klokken var 16 eller om det var onsdag eller søndag. Dere hjalp meg med det som måtte være og var ikke bundet til faste avtaler eller tidsklemma.»

«Uten nattevakt og dagavløsning ville vi ikke ha vært i stand til å oppfylle ønsket om å dø hjemme.»

Hva sier de frivillige om det å være frivillig?

Vi gjennomfører også årlige undersøkelser for de som er frivillige i våre ulike tjenester. Å være frivillig oppleves for de aller fleste som en svært meningsfull oppgave. En av de frivillige i Sorgtjenesten uttrykker det slik:

«Det er givende og meningsfullt å kunne gjøre en forskjell. Jeg kan bidra for mennesker i sorg, lette de mørke tankene, lytte, bekrefte og være tilstede.»

Nøkkeltall fra 2021

Også 2021 har vært preget av korona. Samfunnet var nedstengt våren 2021, som naturlig nok la begrensninger på vårt arbeid. Dette rammet særlig frivilligheten. Samtidig har gode retningslinjer og smitteverntiltak bidratt til at vi har kunnet holde våre helsetilbud åpne. Når det gjelder samlinger og aktiviteter i frivillige tjenester, har de tidvis vært stengt på grunn av strenge, nasjonale retningslinjer.

Sorgtjenesten tilbyr sorgstøtte i grupper inndelt etter type tap, alder og relasjon til den som er død. Målet er økt livskvalitet og bedre psykisk helse. I 2021 ble 134 nye deltagere skrevet inn og 77 av disse fikk plass i sorggruppe i løpet av året. 41 frivillige har ledet 26 fysiske sorggrupper, mens en ansatt har ledet 3 digitale grupper. 16 personer fikk individuell oppfølging, og mange fikk også tilbud om individuelle samtaler mens de stod på venteliste for plass i gruppe. Til sammen bidro frivillige med 1579 timer, som tilsvarer ca 0,9 årsverk. Tjenesten ble driftet med 1,5 lønnede årsverk.

Sykepleie på hjul er et lavterskel helsetilbud for mennesker med tilknytning til rus- og prostitusjonsmiljøet i Oslo. Målet er skadereduksjon og lett tilgjengelig helsehjelp. Vi har i 2021 hatt 3951 henvendelser, hvorav 519 gjaldt helsehjelp. Tjenesten ble driftet med 2,8 lønnede årsverk. 6 frivillige sykepleiere bidro med 54 frivilligvakter og til sammen 324 timer.

Pleietjenestens hjemmehospice tilbyr palliative tjenester til alvorlig syke og døende som befinner seg i eget hjem. Til sammen fikk 114 alvorlig syke mulighet til å dø hjemme i 2021. Det er 16 færre enn i 2020, men 31 flere enn i 2019. 311 pasienter var innskrevet i Pleietjenesten, og vi leverte 8400 pasientnære timer til Oslo kommune. Tjenesten ble driftet med 13,58 lønnede årsverk. I tillegg fikk 16 pasienter oppfølging av frivillige med til sammen 615

timer.

Møtested Oslo Øst er et treffsted for kreftpasienter og deres pårørende. Målet er å skape pusterom for kreftpasienter og deres pårørende. Det var i 2021 55 faste deltagere tilknyttet tilbudet. Det ble gjennomført 14 fysiske samlinger med 180 besøk, og 20 digitale samlinger med 66 besøk. Seks frivillige leverte 429 frivillighetstimer. Det tilsvarer 0,25 årsverk. Tjenesten ble driftet med 0,3 lønnet årsverk.

Besøktjenesten skal revitaliseres i årene som kommer. Vi vil utforme et tredelt tilbud rettet mot eldre sørgende, eldre pårørende til mennesker med stort omsorgsbehov og eldre ensomme. Endringene iverksettes gradvis. I 2021 har 17 frivillige levert 1071 frivillige timer i 2021. Dette tilsvarer ca. 0,6 årsverk.

Familiehjelperen tilbyr praktisk og sosial støtte til barn og unge som pårørende i familier hvor en av omsorgspersonene er alvorlig syk. I 2021 fikk 21 familier med 36 barn hjelp av Familiehjelperen. 19 frivillige leverte til sammen 950 timer, hvilket tilsvarer ca. 0,5 årsverk. Tjenesten ble driftet med 1,1 lønnet årsverk.

Møtested Oslo Øst:
14 fysiske og 20 digitale samlinger



Frivillige avlaster pårørende som trenger en pause

Fransiskushjelpen fikk høsten 2021 midler fra Helsedirektoratet til et nytt prosjekt der frivillige skal avlaste eldre pårørende. Målet er å gi støtte til pårørende som bor sammen med noen som har et stort omsorgsbehov. Frivillige kan være til stede, bidra med samtale eller gå tur slik at den pårørende får en pause.

I Norge i dag regnes over 800 000 mennesker som pårørende. – Mange pårørende gjør en enorm innsats for sine nærmeste. Å anerkjenne pårørende som en viktig ressurs og sikre at de også kan leve gode liv, er viktige elementer i prosjektet, forteller prosjektkoordinator Anne Sand. Hun gleder seg til å videreutvikle prosjektet og å samarbeide tett med både bydeler og frivillige for å få på plass et godt tilbud.

Fransiskushjelpen har over 60 års erfaring med hjemmebesøk, tid og tilstedeværelse for mennesker som lever i krevende livssituasjoner.

– Prosjektet ligger tett opp mot tjenester vi allerede yter i Fransiskushjelpen. Å bruke vår eksisterende kompetanse inn i prosjektet er derfor spennende, forteller Sand. Fransiskushjelpen har blant annet lang erfaring med frivillige som går inn hos alvorlig syke for å skape trygghet og tilstedeværelse, og frivillige som hjelper til med barn i familier der en av

omsorgspersonene er alvorlig syk. Nå utvikler vi denne frivilligheten ytterligere ved å tilby avlastning for eldre pårørende hvor partner bor hjemme og har et stort omsorgsbehov.

– Ved å tilby frivillige besøksvenner som kan yte sosial og praktisk støtte til eldre hjemmeboende, ønsker vi nettopp å avlaste den pårørende. I tiden besøksvennen er til stede, kan den pårørende ta vare på seg selv; det kan være å ta fri, gå tur, hvile eller opprettholde sitt sosiale nettverk. Målsettingen med tiltaket er å bidra til pårørende opplever livskvalitet gjennom støtte og avlastning fra trygge frivillige, forteller Anne Sand. – Vi mener det er viktig for pårørende med avlastning og egentid når man står i krevende omsorgssituasjoner i eget hjem. Vi håper derfor prosjektet kan utvides og innlemmes som en del av vårt faste tilbud, over tid, avslutter prosjektkoordinatoren.



«Vi mener det er viktig for pårørende med avlastning og egentid når man står i krevende omsorgssituasjoner i eget hjem».

Revitalisering av Besøkstjenesten

Høsten 2021 mottok Fransiskushjelpen en arv som gjorde det mulig å revitalisere vår Besøkstjeneste. Fremover blir det stort fokus på å tilby frivillige besøksvenner til eldre som er ensomme, sørgende eller pårørende til noen med stort omsorgsbehov.

Å gi en gave i testamentet er for mange en fin og betydningsfull måte å la engasjement leve videre etter at en selv er gått bort. Derfor blir det stadig vanligere å inkludere en gave til en eller flere organisasjoner i testamentet. Da Fransiskushjelpen i høst mottok denne arven var takknemligheten stor.

– Arven vi har mottatt muliggjør å kunne satse enda bredere på eldre mennesker i Oslo, forteller leder for marked og kommunikasjon i Fransiskushjelpen, Kristine Mo Karlsen.
– Målet er å nå flere eldre, og å kunne tilby frivillige besøksvenner til eldre som er ensomme, som er sørgende eller eldre som har store omsorgsoppgaver hjemme.

Arv øremerket Fransiskushjelpens besøkstjeneste

Mange eldre opplever utfordringer når det gjelder å bo hjemme alene. Som psykiater, høyrepolitiker og president i Norges Røde Kors, Astrid Nøklebye Heiberg en gang sa: «Den beste medisinen for et menneske er et annet menneske». Det er Fransiskushjelpen enige i. I tråd med testators ønske vil derfor Fransiskushjelpen styrke og videreutvikle Besøkstjenesten i årene som kommer.

– Nå er jo eldrebølgen på vei, så det passer veldig fint med denne muligheten til å kunne tilby besøksvenner til enda flere, sier Mo Karlsen.

Flere velger å gi deler av arven til ideelle organisasjoner

Dugnadsånden og frivilligheten i Norge er stor, men historisk sett har nordmenn valgt å gi sine ytelser i form av arbeid og tid, fremfor penger. Sammenlignet med andre land har Norge en svakere filantropisk tradisjon, kanskje fordi vi har relativt små sosiale ulikheter og en sterk velferdsstat. I Norge gir fortsatt under en prosent av befolkningen en arvegave til en ideell organisasjon, hvilket er et lavt tall sammenlignet med andre land. Men man ser nå at nordmenn gir stadig mer til ideelle organisasjoner, også gjennom testamente.

Et ydmykt takk

– Å være mottager av et bidrag i testamentet, stort eller lite, pålegger oss et stort ansvar, sier Kristine Mo Karlsen. – Å alltid forvalte pengene vi har mottatt i tråd med testators ønske er naturligvis en viktig prioritet for oss.

Panel samtale om rusreformen

Våren 2021 inviterte Fagrådet, Rusfeltets hovedorganisasjon, til høringskonferanse om rusreformen. Helseminister Bent Høie innledet konferansen, mens leder for Sykepleie på hjul, Gunnar Thingnes, var en av paneldeltagerne.

Helseministeren innledet høringskonferansen med å fortelle om regjeringens forslag til rusreform, og vektla at hovedmålet med rusreformen var å gå fra straff til hjelp.

Thingnes har jobbet i Fransiskushjelpen siden 2013, og har lang fartstid som sykepleier på gata. Han satt i panelet sammen med Sverre Nesvåg, forskningsleder Korfor Helse Stavanger (samt medlem av rusreformutvalget), Knut Reinås, leder i Forbundet for rusgift og Siv Løvland, brukerrepresentant fra proLAR Nett. Debatten ble ledet av Anders Dalsaune Jansen, styreleder i Fagrådet.

Temaet for debatten var: Har vi glemt intensjonen med rusreformen – mer og bedre helsehjelp for flere? Rusforsker Sverre Nesvåg åpnet debatten med å fortelle om rusreformutvalgets tanke med reformen – at det å gå bort fra å straffe rusbrukere skal skape et nytt grunnlag for etablering av kontakt med folk som trenger hjelp. Han fortalte videre at reformen kun gir et utgangspunkt for å kunne tilby hjelp, og at det gjenstår mye arbeid også etter at reformen eventuelt er innført. – Det er avgjørende hva vi følger opp med. Og nå skal det gjøres på et annet grunnlag enn med trussel om straff, som man jo kan argumentere med at ikke gir det beste utgangspunktet for å skape tillitsfulle relasjoner, sa Nesvåg.

– I Fransiskushjelpen er vi kort fortalt veldig fornøyd med forslaget. Reformen bygger på NOU'en som ble utarbeidet i forkant av rusreformen, og som skapte et godt kunnskapsgrunnlag. Forslaget slik vi ser det er gjennomtenkt, og tilpasset flere brukergrupper. Det

legger opp til å møte rusbrukere på en helt annen måte enn det er gjort tidligere, og er som et første steg veldig riktig. Rusreformen i seg selv er ingen hurtigløsning, og heller ikke i strid med det å innføre en behandlingsreform senere. Så her er vi enige med Sverre Nesvåg, den er et godt første steg i en rekke av tiltak, sa Thingnes.

Knut Reinås fra Forbundet mot rusgift uttalte at han var skuffet over reformen på vegne av de rusavhengige. Han utdypet med at han ønsket seg en forebyggingsreform og en behandlingsreform, og det har man ikke fått. Forbundet mot rusgift stiller seg ikke bak en reform som vil gå fra straff til hjelp gjennom avkriminalisering. – Narkotika er forbudt. Da kan det ikke være frivillig om man skal bryte loven eller ikke.

Også Siv Løvland fra ProLARnett uttrykte tilbakeholdenhet på regjeringens forslag til rusreform, men i andre enden enn Reinås. Hun ønsket seg høyere terskelverdier, ingen gebyrer ved uteblivelse fra oppmøte til oppfølging, og var bekymret for at reformen kommer til å opprettholde former for straff gjennom sanksjonsmulighetene i reformen. – Men jeg tror jo det er et skritt i riktig retning, og jeg håper at det kommer mye godt ut av reformen, sa Løvland.

Det var også debatt om rusreformen kommer til å bidra til mindre stigmatisering av rusmiddelbrukere. Thingnes fortalte at da han begynte i Sykepleie på hjul i 2013 var det en helt annen ordlyd i samfunnsdebatten. – Da fikk vi kjeft av politiet for å gi helsehjelp til rusbrukere i Oslo sentrum. Det gjør vi ikke lenger. Debatten har endret seg, vi har Petter Uteligger og andre ting



«Om fem år håper jeg rusreformen er vedtatt. At vi har kunnskap om effektene av den, at vi har gjort noen nødvendige justeringer, og at det er satt inn et krafttak for å tette gapet i levealder mellom rusbrukere og andre».

som har bidratt til en holdningsendring i samfunnet. Jeg tror rusreformen vil bidra ytterligere til å redusere stigma.

Hvor er vi om fem år?, spurte debattleder Dalsaune avslutningsvis. – Da håper jeg vi har utviklet rusfeltet faglig og organisatorisk slik at vi kan oppfylle intensjonen med rusreformen, sa Sverre Nesvåg. Siv Løvland avsluttet med å si hun håper at folk ikke blir straffet, at man får hjelp til økonomi, bolig og helse- og dermed muligheten til å leve et normalt liv. Knut Reinås sa han håpet på et bedre tilbud til rusavhengige,

og en forebyggingsreform som bidrar til mindre rusbruk i samfunnet.

– Om fem år håper jeg rusreformen er vedtatt. At vi har kunnskap om effektene av den, at vi har gjort noen nødvendige justeringer, og at det er satt inn et krafttak for å tette gapet i levealder mellom rusbrukere og andre, avsluttet Thingnes.



Fint førjulsbesøk av Oslos helsepolitikere

I desember 2021 inviterte Fransiskushjelpen politikere fra Helse- og sosialutvalget på besøk til sine lokaler på Enerhaugen i Oslo. Det førte til tre hyggelige møter, først med Høyres Hassan Nawaz, deretter Espen Andreas Hasle fra Krf, og til slutt Jon Reidar Øyan (Ap) og Lena Jensen (Sv), som kom sammen.

Tema for førjulsmøtene var både samspillet mellom frivillig og offentlig sektor, samt lindrende behandling og omsorg i livets siste fase. Fransiskushjelpen har mer enn 40 års erfaring med nettopp hjemmehospice i Oslo. – Vi håper å få bidra til livsviktig hjemmetid for alvorlig syke og døende i Oslo i minst 40 år til, sa generalsekretær Lise Tørnby i møtene.

Samarbeidet mellom ideell sektor og offentlige helsetjenester

Det har de siste årene vært bred politisk enighet i Norge om at samarbeidet mellom offentlig sektor og frivilligheten skal styrkes. I Oslo har et slikt samarbeid bidratt til å sikre gode palliative tjenester i hjemmet i over 40 år.

I dialog med våre folkevalgte vektla tilsynslege Anja Lee og generalsekretær Lise Tørnby særlig Fransiskushjelpens arbeid med alvorlig syke og døende. – Vi vet at kompetanse, tid og tilgjengelighet er de viktigste faktorene for at våre pasienter og pårørende skal oppleve at det er trygt å være hjemme i livets aller siste fase. Det er ikke et mål at alle skal dø hjemme. Men det bør være et mål at de som ønsker det kan velge.

Det ble også tid til dialog med medlemmene fra Helse- og sosialutvalget om veien videre for palliative tjenester i Oslo. Tilsynslege Anja Lee sa det slik – Vi ser nå en økning av mennesker som ønsker å tilbringe den siste tiden hjemme. Opinionsundersøkelsen vi har gjennomført viste at i overkant av 60 prosent av Oslo befolkning ønsker å dø hjemme, hvis de blir alvorlig syke og selv kan velge. Det å få avslutte livet i omgivelser man er trygg på, blant mennesker man er trygg på og glad i, er utrolig viktig for de det gjelder, sa Lee.

Politikernes respons

Samtlige politikere formidlet at de verdsetter arbeidet Fransiskushjelpen gjør, både det frivillige arbeidet, helsehjelpen som gis til mennesker i Oslos rus- og prostitusjonsmiljø, og ikke minst arbeidet som gjøres knyttet til lindrende behandling og omsorg i hjemmet.

Hassan Nawaz, som selv er oppvokst i Oslo, fortalte at han allerede kjenner godt til mye av Fransiskushjelpens arbeid. Han sa det slik på møtet: – Dere er utrolig viktige bidragsytere i byen vår. Takk for innsatsen gjennom mange år.

Espen Andreas Hasle er også en ekte «Os-logutt», og har for tiden permisjon fra sin jobb som prest i Den norske kirke for å være politiker på heltid. Han var svært interessert i å høre mer om Fransiskushjelpens arbeid i Oslo, som han selv har hatt personlig erfaring med.

Jon Reidar Øyan fra Arbeiderpartiet og **Lena Jensen**, politisk rådgiver for Oslos ordfører Marianne Borgen (SV), formidlet begge at de setter stor pris på det arbeidet Fransiskushjelpen gjør. Både når det kommer til palliative tjenester og det etablerte frivillige arbeidet.



En juleaksjon i generasjoner

Lørdag 18. desember gikk årets aksjon av stabelen. Juleaksjonen begynte for over 20 år siden, etter at Brita Paus døde. Brita Paus startet Fransiskushjelpen i 1956. Hennes barnebarn begynte å levere ut julepakker til brukere og pasienter i Fransiskushjelpen, i Britas ånd. Nå er også hennes oldebarn en viktig brikke i førjulstradisjonen.

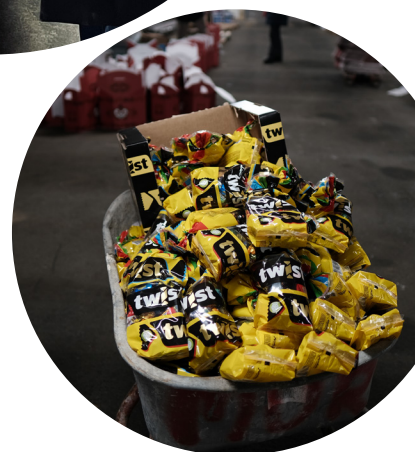
– Julefølelsen kom krypende utover dagen på lørdag, for dette er en viktig juletradisjon for meg og den må være der før julestemningen kan komme. Det er en jo en tradisjon jeg har vært med på siden jeg var barn. I sommer fikk jeg lappen, og kunne endelig kjøre egen bil for å levere ut julepakkene, sier Enok Grova (18), Brita Paus' oldebarn.

– Det var en veldig fin dag, forteller Enok Grova.
– I min bil hadde vi fem pakker, som ble levert til både småbarnsfamilier og aleneboende. Én av de vi leverte til fortalte at dette var den eneste julepakken hun får. Jula har blitt veldig materialistisk, så det er gjør inntrykk å få lov til å bidra på denne måten.

Pakkene er fylt med mat, julegodteri, lys, blomster og ukeblader. Gavene blir pakket og kjørt ut av frivillige, og levert på døra til brukere og pasienter i Fransiskushjelpen som trenger en liten oppmuntring før jul. Vanligvis er det også lagt inn tid til kaffe og kaffeprat. Men i år som i fjor var det munnbind, hansker og avstand som gjaldt, så kaffebesøkene ble utsatt til neste års aksjon. Men alle pakkene ble levert på døra som planlagt.

– Alt gikk bra med gjennomføringen, og det ble mange sterke opplevelser og glade øyeblikk underveis, sier Grova. – Ingen kan hjelpe alle, men vi kan alle gjøre en forskjell for noen. Jeg har jo gjort dette med pappa i 18 år, og det er en fin tradisjon å få bringe videre med mine venner. Så det er noe jeg vil fortsette med.

100 pakker ble levert ut under årets juleaksjon, til glede for både store og små.



Om oss

Fransiskushjelpen er en ideell, diakonal stiftelse som henter sin inspirasjon fra Frans av Assisi. Vårt arbeid er rettet mot mennesker som lever i livets ytterste grense, enten fordi de er alvorlig syke og snart skal dø, lever i rusavhengighet, er eldre og ensomme eller rammet av sorg eller krise.

Alle våre tjenester er gratis for mottakerne, og åpne for alle – uansett livssyn. Vi har vært i drift siden 1956, og holder til i Oslo. Våre tjenester skal bære preg av at vi har tid, at vi ønsker å være til stede og at vi har en dyp respekt for det enkelte menneske.

Vi yter både profesjonsbaserte og frivillighetsbaserte tjenester. De profesjonsbaserte tjenestene gis innenfor palliasjon (lindrende behandling) og rusomsorg. De frivillighetsbaserte tjenestene tilbyr sorgstøtte, besøkstjeneste for eldre, møtested for kreftrammede og støtte til barn som pårørende.

Vi er et byråkratisk lavterskeltilbud – hos oss skal det være enkelt å få hjelp. Vi samarbeider tett med både offentlige og ideelle aktører.

Vårt verdigrunnlag

Fransiskushjelpen har sin særlige inspirasjon fra den hellige Frans av Assisi. Med ham som eksempel etterstrebes et helhjertet engasjement for å hjelpe, lindre og være til stede hos mennesker i nød.

Helt siden 1956 har Fransiskushjelpen fylt et tomrom i samfunnet. Med kompromissløs nestekjærlighet har vi vært der ingen andre er. Møtt det vanskelige i livets yttergrenser med tålmodighet og ubetinget omsorg. Vi skal hjelpe folk å holde fast i troen på livet – uansett religion, bakgrunn og sosial tilhørighet.

Vår strategi

I 2020 utarbeidet vi en strategi som viser vei for arbeidet vårt. Strategien er resultat av et inkluderende strategiarbeid hvor både stiftelsens styre, ansatte og frivillige var involvert. I strategiarbeidet ble det klart at vi ønsker å tyde-

liggjøre vår identitet og egenart, slik at flere kan bli kjent med oss og bruke oss ved behov. For det andre ønsker vi å ha en tydelig samfunnsstemme på våre fagområder. For det tredje vil vi arbeide systematisk med å videreutvikle og kvalitetssikre hele organisasjonens arbeid, med særlig vekt på fag og frivillighet.

Med det som utgangspunkt deles strategidokumentet inn i følgende fire overordnede mål:

- **IDENTITET:** Fransiskushjelpen har en tydelig identitet som binder oss sammen internt og synliggjør oss eksternt.
- **FRIVILLIGHET:** Kompetente frivillige yter støtte til mennesker i sårbare situasjoner over tid.
- **FAG OG KOMPETANSE:** Vår fagkompetanse er etterspurt. Faglig utvikling og fornying preger Fransiskushjelpen.
- **ORGANISASJON:** Vi har en tjenlig organisasjon og forutsigbar økonomi.

Vårt styre

Stiftelsen har et styre, samt et sekretariat som tar seg av den daglige driften. Styrets sammensetning var i 2021 som følger:

Styreleder: Håkon Bleken

Styremedlemmer: Arne Marco Kirsebom, Anna Foss, Egil Seem, Gunnar Thingnes, Ellen Aasheim og Henning Herrestad

Organisasjon

Stiftelsen Fransiskushjelpen

Enerhauggata 4

0651 Oslo

Telefon: 22 70 76 80

Organisasjonsnummer: 938 433 054

Konto: 7076.05.50041

Vipps: 95093

Takk

Takk til deg som bruker våre tjenester

Takk til deg som bruker din tid til å være frivillig og støttespiller

Takk til deg som støtter oss ved å være fast giver eller gi en gave fra tid til annen

Takk til deg som følger oss på Facebook og Instagram og liker det vil legger ut, eller kommer med heiarop og gode kommentarer

Takk til deg som jobber i Fransiskushjelpen

Takk til deg som sitter i styret

Takk til dere som gjør det mulig for oss å hjelpe andre ved å sikre økonomisk drift. Dette gjelder både offentlige og private støtteordninger og legater.

- Oslo kommune
- Helsedirektoratet
- Eckbos legat
- Backes legat
- Stiftelsen Kaare Berg
- Bergesenstiftelsen
- Anette og Brynjulf Skaugens veldedige stiftelse
- J.E. Isbergs fond
- Anette og Ragnar Stoud Platous stiftelse
- Hans Thomas Grams stiftelse
- Odd Ryghs stiftelse
- M.J. Veum og hustrus legat
- Aase og Svein Erik Amundsens stiftelse
- Stiftelsen Scheibler
- Hans Herman Horns stiftelse

Stiftelsen Fransiskushjelpen

Enerhauggata 4

0651 Oslo

Telefon: 22 70 76 80

Ønsker du å støtte oss?

Konto: 7076.05.50041

Vipps: 95093

www.fransiskushjelpen.no